

Økonomi- og indenrigsminister Margrethe Vestagers talepapir

Det talte ord gælder

Anledning: Samråd i KOU, spørgsmål I

Tid og sted: Torsdag den 24. april kl. 13.45-15.30

Spørgsmål I:

"Vil ministeren med henvisning til artikel i ugebrevet Mandag Morgen den 10. marts 2014 med overskriften: "Kommunale topchefer i opgør med Corydon" redegøre for, hvad der er status på den af regeringen bebudede tillidsreform i forhold til de offentligt ansatte?" Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Jacob Jensen (V).

Svar på spørgsmål I:

Jeg vil gerne kvittere for Jacob Jensens spørgsmål om tillidsreformen. Regeringen har så mange ambitiøse tiltag på tegnebrættet, at tingene nogle gange går så hurtigt, at vi ikke giver os tid til at stoppe op og se, hvor langt vi er nået. Spørgerens regelmæssige spørgsmål om tillidsreformen er derfor altid en kærkommen lejlighed til at gøre status for tillidsreformen. For reformen er i fuld gang.

Afbureaukratisering er en helt central del af tillidsreformen.

Selvom reformen er i fuld gang, går der helt sikkert noget tid, før det for alvor kan mærkes i kommunerne. Før reformen fører til en reel udvidelse af det lokalpolitiske handlerum, og før den enkelte medarbejder kan mærke større frihed til at løse opgaverne.

Jeg forstår derfor godt kommunaldirektørernes frustration, som den kommer til udtryk i artiklen i Mandag Morgen. Det er et opråb om gøre op med årtiers udvikling, hvor skiftende regeringer siden Schlüter – trods gode intentioner om det modsatte – har ladet regelmassen vokse..

Og måske begår regeringen hybris, når vi mener, at vi kan vende udviklingen, når det nu ikke er tidligere er lykkedes.

Men der er nogle ting som gør, at jeg tror, at vi er kommet længere, fordi vi i vores tilgang bryder med de tidligere indsatser på tre afgørende punkter.

Det første brud med den hidtidige tilgang til afbureaukratisering er et opgør med troen på, at regler kan fjernes uden implikationer. Det kan de nogle gange. Men som regel er de en del af styringen

af et område, og de kan derfor sjældent fjernes eller reduceres, uden at styringen af et område gentænkes.

Derfor skal regelforenklingstiltag tænkes aktivt ind i konkrete politiske initiativer og større reformer, hvor der er anledning til at gøre den samlede styring af et område mere enkel og resultatfokuseret. Målet er ikke nødvendigvis mindre central styring, men bedre styring og mindre bureaukrati.

Folkeskolereformen er her et særlig godt eksempel. Vi styrker den resultatfokuserede styring af området med tre klare overordnede politiske mål for folkeskolen:

1. Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.
2. Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.
3. Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis.

Med langt klarere mål for, hvad folkeskolen skal præstere, har vi givet mere lokal frihed til at nå målene. Vi forenkler de Fælles Mål, så det bliver mere tydeligt for lærere, ledere, forældre, skolebestyrelserne og eleverne, hvilke læringsmål undervisningen skal stile mod.

Og elevplanerne forenkles og videreudvikles, så lærerne fremover vil opleve mindre omfattende elevplaner, hvor der ikke for alle år er krav om omtale af alle fag i elevplanen.

Herudover fjerner vi en række procesregler. Det betyder blandt andet, at der kommer enklere styring af timetal, bedre muligheder for fælles ledelse mellem institutioner og mere fleksible rammer om klasselærerfunktionen. Alt sammen noget, som giver større lokal frihed til at tilrettelægge arbejdet.

Og som noget nyt følger vi reformen til dørs med stor fokus på at gøre den til virkelighed. Alt for ofte tror vi som politikere, at vi har gjort vores arbejde, når vi trykket på den grønne knap her i Folketingssalen. Derfor har vi set for mange reformer – også af folkeskolen – som ikke har haft den ønskede effekt.

Vi gør, hvad vi kan for at følge den til dørs. Ikke for at bestemme, hvordan man konkret skal udnytte det lokale handlerum, men for at understøtte, at det faktisk bliver gjort. Ellers kan vi heller ikke love folk, at ikke vi kommer tilbage og laver en ny reform efter kort tid.

Derfor har regeringen nedsat en styregruppe for implementering af folkeskolereformen. Styregruppen skal løbende og systematisk følge fremdriften i implementeringen og sikre overblik. Jeg er ked af, at det er blevet udlagt som mere styring af folkeskolen fra centralt hold. Ideen er at hjælpe, understøtte, give input og formidle viden.

Et andet godt eksempel på, at afbureaukratisering indtænkes i en samlet reform af et område bliver regeringens udspil til beskæftigelsesreform. Her lægger vi i forarbejderne op til at gøre området mindre bureaukratisk end i dag. Jeg tror, at de fleste har hørt om 22.000 siders detailstyring af dette og hint.

Metoden er lidt den samme. Vi vil have et klart mål for, hvad beskæftigelsesindsatsen skal. Vi ser på, hvem der er en økonomisk tilskyndelse til at sørge for, at tingene rent faktisk virker. For den enkelte ledige er der en klar tilskyndelse. Der er blandt andet kravet om genoptjening og der er en toårig dagpengeperiode. Det vi også ønsker os er en klar tilskyndelse for kommunen til at få de ledige i arbejde. For hvis både kommunen og den ledige har de samme tilskyndelser, kan vi fjerne rigtig mange af procesreglerne. Så kommunerne i højere grad får mulighed for at tilrettelægge indsatsen overfor den enkelte ledige.

Det betyder ikke, at alt den gode viden om, hvad der virker, smides ud med badevandet. Men i stedet for at lovgive på baggrund af viden om gennemsnitlige effekter, stiller vi gennem nye digitale værktøjer viden til rådighed for jobkonsulenten, så han eller hun kan skræddersy en videnbaseret indsats ud fra den enkelte borgers behov og muligheder.

Vi vil vende tænkningen om i jobcentrene, så de ikke holder samtaler med de ledige på bestemte datoer eller sender ledige i aktivering, fordi det står i loven, men fordi de har en tiltro til, at det vil hjælpe den enkelte ledige tilbage i job eller i uddannelse.

Heri ligger en enorm tillid til kommunerne og deres medarbejdere på jobcentrene. Men det er helt rimeligt, at vi giver kommunerne bedre mulighed for selv at tilrettelægge indsatsen, når vi giver dem et større økonomisk ansvar for de ledige.

Det andet brud med tidligere tiders afbureaukratisering er erkendelsen af, at opgaven ikke udelukkende kan løses ved skrivebordsøvelser på Slotsholmen, hvor lovgivningen minutiøst gennemgås.

Det betyder, at afbureaukratisering skal ske i samspil med dem, som er underlagt reglerne.

Et godt eksempel på samspillet er frikommuneforsøget. De ni udvalgte kommuner har nu i alt fået adgang til at igangsætte over 250 forsøg på stort set alle velfærdsområder. Formålet er at skabe bedre service for borgerne, skabe optimal ressourceanvendelse eller at styrke det kommunale selvstyre.

Denne fase af frikommuneforsøgene løber frem til udgangen af 2015. Virker initiativerne, udbreder vi dem til hele landet. På folkeskoleområdet har vi allerede overhalet kommunerne indenom og gjort deres forslag til regelforenklinger til en del af folkeskolereformen. Og det er klart, at vi har skelet meget til forsøgene på beskæftigelsesområdet i det igangværende arbejde med at forberede beskæftigelsesreformen.

Vi arbejder lige nu på en model for, hvordan frikommuneforsøget skal forsætte. Modellen er stadig på tegnebrættet, men udgangspunktet er, at vi fortsat vil give kommunerne mulighed for at blive undtaget fra statslige regler. Men nu med et stærkere fokus på at udvikle og sprede nye løsninger. Vi overvejer et "følg eller forklar"-princip, som i højere grad vil forpligte kommunerne til at lære af hinanden.

Jeg drøfter meget gerne med Folketinget partier, hvordan næste generation af frikommuneforsøgene skal se ud.

Det lokale og regionale medansvar for den nødvendige kulturforandring er også omdrejningspunktet for de inspirationsarrangementer, som vi gennemfører sammen med KL, Danske Regioner, FTF, OAO og Akademikerne her i foråret.

Med besøg på arbejdspladser rundt i landet har vi startet en lokal debat om arbejdet med offentlig fornyelse. Ved hvert arrangement drøfter vi konkrete innovative tiltag fra offentlige arbejdspladser med de folk, der selv har arbejdet med at forny den offentlige sektor.

Herudover har vi sendt en startpakke til alle, der vil være med til at forny den offentlige sektor. I startpakken er de syv principper for modernisering hver illustreret med et par eksempler fra forskellige kommunale, regionale og statslige arbejdspladser og tre spørgsmål, som kan inspirere til debat om, hvordan man lokalt kan arbejde med at forny den offentlige sektor.

Det tredje og sidste brud med den hidtidige tilgang til afbureaukratisering er et opgør med myten om, at der findes

myriader af meningsløse, overflødige eller ligegyldige regler.

Regler, som blot skal findes og derefter fjernes med et snuptag.

Hovedparten af alle regler findes af en mere eller mindre god grund. De har deres afsæt i politiske aftaler og kompromisser, viden og evidens eller i et ønske om, at undgå fejl med store konsekvenser for borgerne.

Derfor indebærer reel afbureaukratisering, der udvider det lokale handlerum, altid en politisk afvejning mellem på den ene side ønsket om med central styring at sikre, at borgerne ikke modtager meget forskellige indsatser eller oplever store kvalitetsforskelle, alt efter hvor de bor.

Og på den anden side tilliden til, at kommuner, regioner og offentlige medarbejdere forfølger de politiske mål, bruger den nyeste viden og varetager opgaverne forsvarligt.

Det jo ikke vores regler, som gør at tingene lykkes. Det er folks indsats, deres faglighed og deres engagement, der gør det.

Eller som forskeren Niels Thyge Thygesen fra CBS siger: "Tillid er tilvalgt risiko mod forventet merværdi". Tillid handler om at tage besluttede risici. Det handler ikke om blåøjet at slippe tøjlerne

fuldstændigt fri, men om på nogle områder at slippe tøjlerne ud fra en bevidsthed om de risici, som det indebærer.

Vi skal som politikere løbe den risiko, fordi vi forventer en merværdi i den samlede opgaveløsning. Vi tror på, at en stærk decentral offentlig sektor giver os mere kvalitet for pengene ved, at vi giver plads til, at opgaveløsningen kan tilpasses lokale ønsker og behov, og til at medarbejderne kan bruge deres faglighed.

Men nogle gange er det svært. For vi vil som politikere så gerne være sikre på, at pengene bruges som tiltænkt. Det var tilfældet med efterårets forhandlinger om indsatsen overfor ældre, hvor nogle ønskede rettigheder, men vi endte med en pulje. Pengene kunne være udmøntet direkte over bloktilskuddet, så kommunerne havde sluppet for bøvlet med at skrive ansøgningen. Men der var et bredt ønske om at sikre, at pengene bliver anvendt målrettet til at øge kvaliteten i indsatsen for de ældre borgere.

Kulturforandringen skal ske her på Christiansborg, på rådhuset og på regionsgården. Jeg hører, at der nu tilsyneladende er politisk vilje i de fleste partier til at tage skeen i den anden hånd og skifte balancen mod mere tillid og mindre kontrol. Jeg håber at viljen

holder hjem, når det bliver konkret, for det ofte der, at der er en enkelt lille ting, som der skal tages hensyn til.

Det gælder særligt, når vi når til reformerne og de store politiske aftaler. Jeg håber, at når vi når frem med et udspil til beskæftigelsesreform, kan vi lave en aftale med partierne i tillidsreformens ånd.